

1
1952

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av *Hilding Henriksson*

Anmärkingar:

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVefter *Henrik Lvensson*
*50 år gammal*i *Hoytinge socken*
Salmsted härad

Julfirandet i södra Halland för 30-40 år sedan

Fällrustningarna till julhelgen voro mycket vidlyftiga och pågingar ett par veckor före helgens början. Dagen före julafton var allting upp och nedpävänt i huset. Kvinnfolken hade sin stora generala rengöring. Karlarna hade också sitt bebing. De skulle bland annat gå upp tidigt om morgonen innan man eldat i stugan, för att blänka kakelugnen. Den stora fyrkantiga järnkakelugnen, som eldes från köket, den skulle bläckas med isenfärg, häst blandat med brännvin, för då blev det vackrare glans. Det gick till på samma sätt som att blänka sko. Kvällen innan julafton skulle allting vara i

2 1352

ordning så närsom upphängning av gardiner²
och bonader, och på smiliga ställen s. k. julabrev.
Vidare beströddes golvet med sand och fin-
hackat snis. Till sist skulle man bada i ett
stort bypkar.

Strax före kvällen då alla voro i ordning, vid
4-5 tiden, skulle man äta. Måltiden bestod för det
mesta av smörgås och smårätter, såsom långbröd
med skinka, stekt revbenspjäll m. m. Senare
på kvällen åt man lutfisk och gröt. Ett helt
svinkuvud (korv) lades på ett s. k. sömadsfat,
(ett svarvat träfat på fot) som stod inne under
juldagen. Det räknades som en skam att hava
skurit i näsa och öron. När annandagen kom
så bars svinkuvudet ut. Därför hette det:

Julefton och julada,
då för vi så möd vi vilda ha,
men annandag jul
bär mor ut sitt sul.

↳ julefton brukade man skjuta julasmällar.
Man brukade använda pistol eller poffert. För att
skrällen skulle bliva starkare, brukade man till
försladdning, i stället för papper, smälta talz

i pofferten. Sålunda utrustade smögr sig poj-
karna ästad till sina grannar. De riktade för det
mesta pofferten under förstet, för att smällen
skulle höras bättre. På mest man hade skjutit,
skyndade man sig bort för att ej bli va er-
fappad eller fasttagen, ty om man det blev,
måste man följa med in och ha sig en sup.
Att bli va fasttagen ansågs som en skam, men
många voro de, som lät sig fasttagas för
att få sig en sup.]

Den som kom på besök om juldagen, skulle
man ösa spa på honom. När man hade levis-
tat julottan, var det brukligt att kräa i
kapp emot hemmet, ty den som kom först
hem fick först inbärgat sin gröda. Tidigt
annandags morgon bukade drängarna att
gödsla ut för varandra, därunder allt gjordes
på folk. Gödolen lades i krubbona, och ibland
höjde de in gödset från gödselstaden och
in i ladugården. Därför var det bäst
att gå upp tidigt och se efter så att
där inte gjordes något spektakel.] Till

Hallent
Halmstad
Härplinge

Herrn H. G. G. G.
Herrn H. G. G. G.
- 50 år gammal -

4. 1352

sist från Knut. Då brukade man klä ut någon-
ting till en gubbe och sedan bära omkring den i
gårdarna. Och härmed är julen slut. }